

บทที่ 8 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

8.1 สรุปผลการศึกษา

ปัจจุบันการค้าระหว่างประเทศถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ และประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศเกษตรกรรม มีการส่งออกสินค้าเกษตรเป็นจำนวนมากไปยังหลายประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศจีนที่ถือได้ว่าเป็นตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของไทย ดังนั้นสินค้าเกษตรส่งออกไปยังจีนจึงมีความสำคัญและน่าสนใจอย่างมาก และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะทำการศึกษาถึงความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรกรรมของประเทศไทยที่ส่งออกไปยังประเทศจีน เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้างการส่งออก ศักยภาพสินค้าส่งออก และจัดเรียงลำดับความสำคัญของสินค้าส่งออกของไทยไปจีน และผลการศึกษาที่ได้จะสามารถมีส่วนช่วยในการวางแผน นโยบาย และกลยุทธ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าของประเทศไทยไปประเทศจีนได้มากขึ้นอย่างมีเสถียรภาพ

การศึกษานี้แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่ง ศึกษาโครงสร้างของตลาดสินค้าแต่ละชนิดโดยพิจารณาจากดัชนีวัดการกระจุกตัว (Concentration Ratio) และเครื่องมือที่เรียกว่า Herfindahl-Hirschman Index (HHI) ส่วนที่สอง ศึกษาอัตราการขยายตัวของการส่งออกสินค้าของไทยในตลาดจีนว่ามีอิทธิพลจากปัจจัยใดบ้าง โดยใช้แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดแบบคงที่ (Constant Market Share Model: CMS) ส่วนที่สาม ศึกษาความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบสินค้าเกษตรส่งออกของไทยในตลาดจีน โดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ โดยใช้ค่าดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) และส่วนที่สี่ การเปลี่ยนแปลงค่า RCA โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า พลวัตความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบ (Dynamic Revealed Comparative Advantage)

8.1.1 โครงสร้างการแข่งขันสินค้าเกษตรในประเทศจีน

ผลการศึกษาโครงสร้างการแข่งขันสินค้าเกษตรในประเทศจีน 24 ชนิดสินค้า พบว่ามีสินค้า 20 ชนิดที่มีการกระจุกตัวสูงมีค่า CR_4 มากกว่าร้อยละ 67 ได้แก่ มันสำปะหลัง (HS: 071410) ข้าว (HS: 100630) น้ำมันปาล์ม (HS: 151190) น้ำยางธรรมชาติ (HS: 400110) ยางแผ่นรมควัน

(HS: 400121) สตาร์ชทำจากมันสำปะหลัง (HS: 110814) และยางธรรมชาติที่กำหนดไว้ในทางเทคนิค (HS: 400122) ทูเรียนสด (HS: 081060) ปลายข้าว (HS: 100640) ผลไม้สดอื่นๆ (HS: 081090) กล้วยรวมถึงกล้วย สดหรือแห้ง (HS: 080300) ผลไม้แห้ง (HS: 081340) ดอกไม้สดชนิดที่เหมาะสมสำหรับจัดทำเป็นช่อดอกไม้หรือเพื่อการประดับ (HS: 060310) ฝรั่ง มะม่วง และมังคุด (HS: 080450) ฝรั่ง (HS: 130110) สตาร์ชอื่นๆ (HS: 110819) กุ้งอื่นๆไม่แช่เย็นจนแข็ง (HS: 030623) เนื้อปลาแบบฟิเล และเนื้อปลาแบบอื่นๆ (HS: 030490) เดกซ์ทริน และโมดิไฟด์สตาร์ชอื่นๆ (HS: 350510) พีชมีชีวิตอื่นๆ(รวมราก) (HS: 060290)

ส่วนอีก 4 ชนิด ได้แก่ กุ้งอื่นๆ แช่เย็นจนแข็ง (HS:030613) ปลาหมึกกระดอง และปลาหมึกกล้วย (HS: 030749), ปลา แช่เย็นจนแข็ง (HS: 030379) และเมล็ดพืชผัก (HS: 120991) เป็นสินค้าที่มีการกระจุกตัวระดับปานกลางมีค่า CR_4 อยู่ระหว่างร้อยละ 34-67

สินค้าส่วนใหญ่มีแนวโน้มการกระจุกตัวเพิ่มขึ้น มีเพียงสินค้า 3 รายการที่มีการกระจุกตัวมีแนวโน้มลดลง ได้แก่ ปลา แช่เย็นจนแข็ง ไม่รวมเนื้อปลาแบบฟิเล อื่นๆ ไม่รวมดับและไข่ (HS: 030379), กุ้งอื่นๆ (ไม่รวมร็อกก๊อบสเตอร์และล็อบสเตอร์) ไม่แช่เย็นจนแข็ง (HS: 030623), เดกซ์ทริน และโมดิไฟด์สตาร์ชอื่นๆ (HS: 350510)

อย่างไรก็ตามโครงสร้างการแข่งขันของสินค้าบางชนิดยังไม่สามารถบ่งบอกได้อย่างชัดเจน เนื่องจากการแบ่งกลุ่ม โดยใช้ Harmonized System Code 6 digits ยังไม่ละเอียดพอ ทำให้บางกลุ่มสินค้า เช่น ปลาฟิเล มีการรวมทั้งปลาน้ำร้อน และน้ำเย็น ทำให้ปลาบางชนิดประเทศจีนนำเข้าจากแถบยุโรปแต่นำมารวมในสินค้ากลุ่มนี้ ซึ่งไม่ใช่คู่แข่งของไทยแต่อย่างใด

8.1.2 ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการขยายตัวของการส่งออกสินค้าเกษตรส่งออกไทยไปยังจีน

ผลการศึกษา พบว่า สินค้าเกษตรส่งออกของไทยไปยังจีนมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นในสินค้า 21 ชนิด มีเพียงสินค้า 3 ชนิดที่มีการขยายตัวลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา คือ กุ้งอื่นๆแช่เย็นจนแข็ง (HS: 030613), กุ้งอื่นๆ (ไม่รวมร็อกก๊อบสเตอร์และล็อบสเตอร์) ไม่แช่เย็นจนแข็ง (HS: 030623) และเมล็ดพืชผัก (HS: 120991) สำหรับสินค้า 21 ชนิดที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นนั้นอธิบายได้โดยแบ่งตามปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการขยายตัวได้ดังนี้

กลุ่มสินค้าที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจาก 3 ปัจจัยรวมกัน คือ ปัจจัยการขยายตัวของตลาดจีนโดยรวม (Growth effect) การเปลี่ยนแปลงรสนิยมการบริโภค (Commodity effect) และความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness effect) มี 6 ชนิด ได้แก่ น้ำมันปาล์มและเศษของน้ำมันปาล์มไม่ดัดแปลงทางเคมี (HS: 151190), มันสำปะหลัง (HS: 071410), น้ำยางธรรมชาติ (HS:

400110), สตาร์ชทำจากมันสำปะหลัง (HS: 110814), ฝรั่ง มะม่วง และมังคุด (HS: 080450) และ ปลายข้าว (HS: 100640)

กลุ่มสินค้าที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปัจจัยการขยายตัวของตลาดจีน โดยรวม (Growth effect) และความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness effect) ร่วมกันมี 8 ชนิด ได้แก่ ปลาหมึกกระดอง และปลาหมึกกล้วย (ที่นอกจากมีชีวิต สด หรือแช่เย็น) (HS: 030749), กล้วย รวมถึงกล้วย สดหรือแห้ง (HS: 080300), ทูเรียนสด (HS: 081060), ผลไม้แห้งยกเว้นประเภท 0801-0806 (HS: 081340), เนื้อปลาแบบฟิเล และเนื้อปลาแบบอื่นๆ (ไม่รวมสด แช่เย็น หรือแช่เย็นจนแข็ง) (HS: 030490), พืชมีชีวิตอื่นๆ (รวมราก) (HS: 060290), ดอกไม้สดชนิดที่เหมาะสมสำหรับจัดทำเป็นช่อดอกไม้หรือเพื่อการประดับ (HS: 060310) และ ครั่ง (HS: 130110)

กลุ่มสินค้าที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปัจจัยการขยายตัวของตลาดจีน โดยรวม (Growth effect) และการเปลี่ยนแปลงรสนิยมการบริโภค (Commodity effect) มีเพียงสินค้าชนิดเดียว คือ ขงธรรมชาติที่กำหนดไว้ในทางเทคนิค (ทีเอสเอ็นอาร์) (HS: 400122)

กลุ่มสินค้าที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปัจจัยการขยายตัวของตลาดจีน โดยรวม (Growth effect) เพียงปัจจัยเดียวมี 6 รายการสินค้า ได้แก่ ขงแผ่นรมควัน (HS: 400121), ปลาแช่เย็นจนแข็ง ไม่รวมเนื้อปลาแบบฟิเล อื่นๆ ไม่รวมตับและไข่ (HS: 030379), ข้าวที่สีบ้างแล้วหรือทั้งหมด จะขัดหรือไม่ขัดก็ตาม (HS: 100630), เดกซ์ทริน และ โมดิไฟด์สตาร์ชอื่นๆ (HS: 350510), ผลไม้สดอื่นๆ (ลำไย ส้ม ลิ้นจี่ เงาะ สับปะรด) (HS: 081090) และ สตาร์ชอื่นๆ (HS: 110819)

8.1.3 ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบสินค้าเกษตรส่งออกของไทยในตลาดจีน และการเปลี่ยนแปลงค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA)

ผลการศึกษสามารถอธิบายเป็น 2 กลุ่มสินค้าคือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มสินค้าที่มีแนวโน้มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเพิ่มขึ้นมี 5 รายการสินค้า ได้แก่ กล้วยรวมถึงกล้วย สดหรือแห้ง (HS: 080300), ผลไม้แห้งยกเว้นประเภท 0801-0806 (ส่วนใหญ่เป็นลำไยแห้ง) (HS: 081340), พืชมีชีวิตอื่นๆ (รวมราก) ส่วนใหญ่เป็นกล้วยไม้ (HS: 060290), ปลายข้าว (HS: 100640) และ ดอกไม้สดชนิดที่เหมาะสมสำหรับจัดทำเป็นช่อดอกไม้หรือเพื่อการประดับ (HS: 060310)

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสินค้าที่มีแนวโน้มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบลดลง หรือ ไม่คงที่มี 19 รายการสินค้า ได้แก่ น้ำมันปาล์มและเศษของน้ำมันปาล์มไม่ดัดแปลงทางเคมี (HS: 151190), ขงธรรมชาติที่กำหนดไว้ในทางเทคนิค (ทีเอสเอ็นอาร์) (HS: 400122), ขงแผ่นรมควัน (HS: 400121), มันสำปะหลัง (HS: 071410), ปลาแช่เย็นจนแข็ง ไม่รวมเนื้อปลาแบบฟิเล อื่นๆ ไม่รวมตับและไข่ (HS: 030379), ข้าวที่สีบ้างแล้วหรือทั้งหมด จะขัดหรือไม่ขัดก็ตาม (HS: 100630), น้ำยางธรรมชาติ

(HS: 400110), ปลาหมึกกระดอง และปลาหมึกกล้วย (ที่นอกจากมีชีวิต สด หรือแช่เย็น) (HS: 030749), สัตว์น้ำจากมันสำปะหลัง (HS: 110814), กุ้งอื่นๆ (ไม่รวมร็อกล็อบสเตอร์และล็อบสเตอร์) แช่เย็นจนแข็ง (HS: 030613), เดกซ์ทริน และ โมดิไฟด์สตาร์ชอื่นๆ (HS: 350510), ผลไม้สดอื่นๆ (ลำไย ส้ม ลิ้นจี่ เงาะ สับปะรด) (HS: 081090), ทูเรียนสด (HS: 081060), เมล็ดพืชผัก (HS: 120991), ฝรั่ง มะม่วง และมังคุด (HS: 080450), เนื้อปลาแบบฟิลเล และเนื้อปลาแบบอื่นๆ (ไม่รวมสด แช่เย็น หรือแช่เย็นจนแข็ง) (HS:030490), กุ้งอื่นๆ (ไม่รวมร็อกล็อบสเตอร์และล็อบสเตอร์) ไม่แช่เย็นจนแข็ง (HS: 030623), สตาร์ชอื่นๆ (นอกจากที่ทำจากข้าวสาลี ข้าวโพด มันฝรั่ง และมันสำปะหลัง) (HS: 110819) และ ครั่ง (HS: 130110)

เมื่อพิจารณาในปี พ.ศ. 2547 จะเห็นได้ว่า มีสินค้าเพียงชนิดเดียวที่มีค่า RCA น้อยกว่า 1 แสดงถึงไทยมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบแก่ประเทศคู่แข่ง ได้แก่ มันปาล์มและเศษของน้ำมันปาล์ม ไม่ตัดแปลงทางเคมี (HS: 151190) ซึ่งแม้ไทยจะเป็นประเทศผู้ส่งออกไปจีนอันดับที่ 3 แต่เจ้าตลาดที่แท้จริงมีเพียง 2 ประเทศ คือ มาเลเซีย และ อินโดนีเซีย ซึ่งส่วนแบ่งตลาดของทั้งสองประเทศรวมกันแล้วมีส่วนมากกว่าร้อยละ 99

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของค่า RCA พบว่า สินค้าเกษตรส่งออกของไทยไปยังจีนส่วนใหญ่อยู่ในสถานการณ์ **ถอยนำ** มี 10 รายการสินค้า ได้แก่ ปลา แช่เย็นจนแข็ง ไม่รวมเนื้อปลาแบบฟิลเล อื่นๆ ไม่รวมคัปลและไข่ (HS: 030379), กุ้งอื่นๆ (ไม่รวมร็อกล็อบสเตอร์และล็อบสเตอร์) แช่เย็นจนแข็ง (HS: 030613), กุ้งอื่นๆ (ไม่รวมร็อกล็อบสเตอร์และล็อบสเตอร์) ไม่แช่เย็นจนแข็ง (HS: 030623), ปลาหมึกกระดอง และปลาหมึกกล้วย (ที่นอกจากมีชีวิต สด หรือแช่เย็น) (HS: 030749), ผลไม้สดอื่นๆ (ลำไย ส้ม ลิ้นจี่ เงาะ สับปะรด) (HS: 081090), ข้าวที่สีบ้างแล้วหรือทั้งหมดจะขัดหรือไม่ขัดก็ตาม (HS: 100630), สตาร์ชอื่นๆ (นอกจากที่ทำจากข้าวสาลี ข้าวโพด มันฝรั่ง และมันสำปะหลัง) (HS: 110819), เมล็ดพืชผัก (HS: 120991), เดกซ์ทริน และ โมดิไฟด์สตาร์ชอื่นๆ (HS: 350510) และ ยางแผ่นรมควัน (HS: 400121) ส่วนสินค้าที่อยู่ในสถานการณ์ **สวนกระแส** มี 6 ชนิด ได้แก่ เนื้อปลาแบบฟิลเล และเนื้อปลาแบบอื่นๆ (ไม่รวมสด แช่เย็น หรือแช่เย็นจนแข็ง) (HS:030490), พืชมีชีวิตอื่นๆ(รวมราก) ส่วนใหญ่เป็นกล้วยไม้ (HS: 060290), ดอกไม้สดชนิดที่เหมาะสมสำหรับจัดทำเป็นช่อดอกไม้หรือเพื่อการประดับ (HS: 060310), กล้วยรวมถึงกล้วย สดหรือแห้ง (HS: 080300), ผลไม้แห้งยกเว้นประเภท0801-0806 (ส่วนใหญ่เป็นลำไยแห้ง) (HS: 081340) และ ครั่ง (HS: 130110)

สินค้าที่อยู่ในสถานการณ์ **ดาวรุ่งพุ่งแรง** มี 4 ชนิด ได้แก่ มันสำปะหลัง (HS: 071410), ฝรั่ง มะม่วง และมังคุด (HS: 080450), ปลาขี้ขาว (HS: 100640) และ น้ำมันปาล์มและเศษของน้ำมันปาล์มไม่ตัดแปลงทางเคมี (HS: 151190) สินค้าที่อยู่ในสถานการณ์ **คว่ำไม่ทัน** มี 3 ชนิด ได้แก่ ยาง

ธรรมชาติที่กำหนดไว้ในทางเทคนิค (ทีเอสเอ็นอาร์) (HS: 400122), นํ้ายางธรรมชาติ (HS: 400110) และ สตาร์ชทำจากมันสำปะหลัง (HS: 110814) มีเพียงสินค้าชนิดเดียวที่อยู่ในสถานการณ์ **เสียโอกาส** คือ ทูเรียนสด (HS: 081060) และสินค้าที่ทำการศึกษาไม่มีสินค้าใดอยู่ในสถานการณ์ **ตั้งรับปรับตัว**

8.2 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษาความสามารถในการแข่งขันของสินค้าส่งออกด้านเกษตรกรรมของประเทศไทยที่ไปยังประเทศจีนในครั้งทำให้ได้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรไทย โดยแบ่งข้อเสนอแนะเป็น 2 กลุ่มดังนี้

8.2.1 กลุ่มสินค้าที่ไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ไปยังประเทศจีน

1) สินค้าข้าวเป็นสินค้าที่มีตลาดขนาดใหญ่และไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกไปยังประเทศจีนรายใหญ่ แม้ปัจจุบัน ไทยยังคงมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้านี้สูง แต่เมื่อพิจารณาสถานการณ์การส่งออกสินค้านี้ของไทย พบว่า ไทยอยู่ในสถานการณ์ ถอยนำ แต่ประเทศคู่แข่งที่สำคัญอย่างประเทศเวียดนาม อยู่ในสถานการณ์ ส่วนกระแส ทำให้ประเทศไทยมีโอกาสเสียส่วนแบ่งตลาดให้เวียดนามมากขึ้น นอกจากนี้ประเทศจีนยังมีการส่งเสริมการปลูกข้าวเมล็ดสั้นคุณภาพดี ซึ่งมีราคาถูกกว่าข้าวส่งออกของไทย ทำให้ชาวจีนหันมาบริโภคข้าวเมล็ดสั้นของจีนมากขึ้น ดังนั้นรัฐบาลไทยควรมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมข้าว โดยส่งเสริมการผลิตข้าวคุณภาพดีในเขตเกษตรเศรษฐกิจที่เหมาะสม โดยเป็นการประกาศเขตเศรษฐกิจข้าวตามพันธุ์ เช่น ข้าวหอมมะลิและข้าวปทุมธานี 1 ซึ่งเป็นข้าวที่มีศักยภาพในการส่งออกไปจีน ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มปริมาณข้าวคุณภาพดีให้มากขึ้นและจัดข้าวปน นอกจากนี้ควรให้การสนับสนุนกระบวนการผลิตหรือการจัดการที่ช่วยลดต้นทุน หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตข้าวไทย ยกตัวอย่างเช่น ภาครัฐอาจส่งเสริมให้มีการทำ Benchmarking โดยใช้การผลิตของจีนเป็นฐานก็ได้

2) ไทยสามารถส่งออกมันสำปะหลังไปยังประเทศจีนเป็นอันดับหนึ่งในปี พ.ศ. 2547 มีมูลค่าการส่งออก 273.15 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เนื่องจากไทยมีความสามารถในการแข่งขัน ประกอบกับจีนมีความต้องการเพิ่มขึ้นทำให้สินค้านี้อยู่ในสถานการณ์ดาวรุ่งพุ่งแรง ดังนั้นควรให้การสนับสนุนการส่งออกสินค้านี้โดยการเพิ่มความสะดวกในการค้า เช่น ลดอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากมาตรการที่มีใช้ภาษี อย่างไรก็ตามการผลิตรวมสำปะหลังของไทยยังถือว่าใช้ต้นทุนที่สูงอยู่รัฐบาลควรส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อลดต้นทุนการปลูกมันสำปะหลัง เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันในสินค้านี้ต่อไป

3) จีนมีความต้องการนำเข้าแป้งมันสำปะหลังเพิ่มทุกปี แต่ไทยซึ่งเป็นประเทศผู้ส่งออกอันดับหนึ่งไม่สามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้ โดยสามารถคู่ได้จากสถานการณ์ความได้เปรียบของไทยที่อยู่ในสถานการณ์คว่ำไม่ทัน ต่างกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญอย่างเวียดนาม และอินโดนีเซีย ที่อยู่ในสถานการณ์ดาวรุ่งพุ่งแรง แต่เมื่อสอบถามผู้ส่งออกพบว่า การที่เวียดนามมีการส่งออกมากนั้น เป็นการลงทุนของผู้ส่งออกไทยในเวียดนามเป็นส่วนใหญ่ และเทคโนโลยีการผลิตส่วนใหญ่เวียดนามนำเข้าจากไทย แต่ที่น่าเป็นห่วงก็คือ ในอนาคตถ้ารัฐบาลเวียดนามได้ตระหนักถึงความสำคัญของมันสำปะหลังโดยการส่งเสริมอย่างจริงจัง โดยการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง รวมทั้งถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้แก่เกษตรกรเวียดนามเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้ประกอบการชาวไทย อาจส่งผลให้เวียดนามอาจเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทยในอนาคตได้ ดังนั้นไทยควรมีการส่งเสริมการปลูกและแปรรูปผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในประเทศให้มาก ประกอบกับพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้สูงและมีคุณภาพมากขึ้น อย่าปล่อยให้ประเทศคู่แข่งตามทัน

4) ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์ยางไปยังประเทศจีนรายใหญ่ และปัจจุบันยังมีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในสินค้าชนิดนี้อยู่ แต่สถานการณ์ความได้เปรียบไม่ค่อยดีนัก คือ น้ำยางธรรมชาติ และ ยางธรรมชาติที่กำหนดไว้ในทางเทคนิค (ทีเอสเอ็นอาร์) อยู่ในสถานการณ์คว่ำไม่ทัน ส่วนยางแผ่นรมควัน อยู่ในสถานการณ์ ถอยนำ แสดงถึง ประเทศไทยมีแนวโน้มสูญเสียส่วนแบ่งตลาดให้ประเทศคู่แข่งมากขึ้น โดยเฉพาะ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และเวียดนาม ดังนั้นรัฐบาลควรหันมาใส่ใจสินค้าประเภทนี้มากยิ่งขึ้น โดยควรทำการศึกษาประเทศคู่แข่งที่สำคัญของไทยอย่างใกล้ชิด ทั้งด้านเทคโนโลยีการผลิต ราคา การส่งเสริมของรัฐบาล เป็นต้น เพื่อให้เราสามารถทำการปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว

นอกจากนั้นการที่จีนมีการสนับสนุนการเพาะปลูกยางมากขึ้น อีกทั้งมีการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้าช่วย ทำให้อาจมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์ยางลดลง ดังนั้นไทยจึงต้องหาตลาดการส่งออกใหม่มารองรับ เช่น อินเดีย

5) กลุ่มสินค้าฝรั่ง มะม่วง มังคุด (HS: 080450) เป็นสินค้าที่ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ และสามารถส่งออกได้เป็นอันดับ 1 เนื่องจากไทยมีความสามารถในการแข่งขัน ประกอบกับปัจจัยการเปลี่ยนแปลงรสนิยมผู้บริโภคของจีน และปัจจัยการขยายตัวของประเทศจีน โดยรวมเป็นตัวสนับสนุน ทำให้สินค้ากลุ่มนี้อยู่ในสถานการณ์ดาวรุ่งพุ่งแรง จากการสัมภาษณ์ผู้ส่งออก พบว่า สินค้ากลุ่มนี้ส่วนใหญ่ร้อยละ 90 เป็นมังคุด อย่างไรก็ตามปัจจัยการเปลี่ยนแปลงรสนิยมผู้บริโภคของจีนในสินค้าชนิดนี้ยังไม่สูงมากนัก ดังนั้น รัฐบาลควรสนับสนุนการส่งออกสินค้าชนิดนี้ โดยการจัดงานแสดงสินค้าในประเทศจีนทำให้ชาวจีนได้รู้จัก และบริโภคมังคุด เพื่อเพิ่มความสามารถในกับสินค้าชนิดนี้

8.2.2 กลุ่มสินค้าที่ไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกรายเล็กไปยังประเทศจีนแต่มีความน่าสนใจสูง

1) อุตสาหกรรมกล้วยไม้เป็นอุตสาหกรรมที่น่าสนใจ เนื่องจากประเทศจีนเริ่มมีความสนใจกล้วยไม้มากขึ้น และมีความต้องการนำเข้าเพิ่มขึ้นทุกปี เมื่อพิจารณาความสามารถในการแข่งขันพบว่า ปัจจัยที่ทำให้กล้วยไม้ส่งออกของไทยขยายตัวมากขึ้นคือ ปัจจัยการขยายตัวของตลาดและปัจจัยความสามารถในการแข่งขันของไทยเอง ไทยมีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบค่อนข้างสูงในอุตสาหกรรมกล้วยไม้และสถานการณ์ความได้เปรียบของไทยคือ สวนกระแส แสดงถึงในอุตสาหกรรมนี้ในอนาคตมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น และประเทศไทยก็มีศักยภาพที่จะส่งออกได้สูง แต่ความใส่ใจในอุตสาหกรรมนี้ของภาคเอกชน และภาครัฐบาลของไทยยังน้อยมาก ต่างกับภาครัฐบาลของประเทศจีนที่มีการให้เงินทุน สนับสนุน การวิจัยเรื่องกล้วยไม้อย่างจริงจัง (จากการสัมภาษณ์ผู้ส่งออก) ดังนั้น ภาคเอกชน และภาครัฐบาลของไทยควรให้ความสนใจทั้งด้านเทคโนโลยีการผลิต การวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์กล้วยไม้มากขึ้น ก่อนที่ประเทศจีนจะสามารถพัฒนาการคุณภาพ และสายพันธุ์กล้วยไม้ชนิดต่างๆ ได้ดีกว่าไทย และลดการนำเข้าลง

2) น้ำมันปาล์มและเศษของน้ำมันปาล์ม ไม่ตัดแปลงทางเคมี (HS: 151190) เป็นสินค้าส่งออกของไทยไปยังจีนที่มีขนาดตลาดใหญ่ที่สุด เมื่อเทียบกับในกลุ่มสินค้าที่ทำการศึกษา 24 ชนิดนี้ แต่ประเทศไทยมีมูลค่าส่งออกน้อยมาก แต่เมื่อพิจารณาความสามารถในการแข่งขัน พบว่า แม้ประเทศไทยจะมีความเสียเปรียบ โดยเปรียบเทียบในสินค้าชนิดนี้ แต่ก็มีแนวโน้มเสียเปรียบลดลง นอกจากนั้นปัจจุบันไทยยังอยู่ในสถานการณ์ดาวรุ่งพุ่งแรง ในอนาคตประเทศไทยสามารถมีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในสินค้าชนิดนี้ได้ โดยมีปัจจัยการขยายตัวของตลาดโดยรวม ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงรสนิยมของผู้บริโภค และปัจจัยความสามารถในการแข่งขันของไทยเป็นแรงผลักดัน ดังนั้น ภาครัฐบาลและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มต้องเร่งพัฒนายกระดับเปอร์เซ็นต์การสกัดน้ำมันปาล์มดิบเนื่องจากโดยปกติการสกัดน้ำมันปาล์มดิบของไทยจะอยู่ในระดับร้อยละ 14-16 ในขณะที่มาเลเซียนั้นมีการสกัดน้ำมันปาล์มดิบร้อยละ 17-19 ซึ่งในการยกระดับการสกัดน้ำมันปาล์มดิบนี้ต้องเริ่มตั้งแต่เกษตรกรที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่ต้องปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต โดยเฉพาะพันธุ์และเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว ส่วน โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบก็ต้องเพิ่มประสิทธิภาพการสกัดน้ำมันของโรงงาน นอกจากนั้นควรรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลปริมาณการผลิต การส่งออก การนำเข้า และราคาผลิตภัณฑ์หลักอย่างเป็นระบบและมีการจำแนกผลิตภัณฑ์เช่นเดียวกับมาเลเซีย ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มีประโยชน์ต่อการวางแผนกำหนดนโยบายปาล์มน้ำมันของไทย

8.3 ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษารั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้การแบ่งกลุ่มสินค้าที่ทำการศึกษาดตามรหัส Harmonized System Code 6 digits ผลการศึกษาในครั้งนี้จึงแสดงให้เห็นว่าสินค้าส่งออกกลุ่มใดที่ไทยมีความสามารถในการแข่งขันในประเทศจีน ดังนั้นข้อเสนอแนะในการศึกษารั้งต่อไป คือ ควรจะศึกษาเฉพาะกลุ่มสินค้าที่ได้มีความสามารถในการแข่งขันกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งว่าในกลุ่มนั้นสินค้านิดใดที่ไทยมีความสามารถในการแข่งขัน เช่น สินค้ากลุ่มปลา แซ่เหียนจนแจ๊จ ไม่รวมเนื้อปลาแบบฟิลเล่ อื่นๆ ไม่รวมตับและไข่ (030379) จะประกอบด้วย ปลากระพง ปลาสร้อย ปลาชวย ปลาตุ๊ก ปลาช่อน ปลานิล ปลาบู่ ปลาตะเพียน ปลาสลิด ปลาดาบเงิน และปลาทับทิม เป็นต้น ก็ควรศึกษาว่าปลานิดใดที่ไทยมีความสามารถในการแข่งขันมากที่สุด เพื่อจะได้ทราบถึงศักยภาพของสินค้าแต่ละชนิดได้อย่างถูกต้อง

2. จากการสัมภาษณ์ผู้ส่งออก พบว่า ที่แท้จริงแล้วความสามารถในการส่งออกกึ่งของไทย อาจจะไม่ได้ดีลง แต่ที่ตัวเลขความสามารถในการส่งออกกึ่งของไทยลดลงอาจจะมาจากปัญหาการคำนวณจากมูลค่า ซึ่งรวมราคาสินค้าเข้าไปด้วย ดังนั้น การศึกษารั้งต่อไปควรศึกษาถึง Unit Value กล่าวคือ ศึกษาถึงปริมาณการส่งออกสินค้าแต่ละชนิดควบคู่ไปกับมูลค่าของสินค้าแต่ละชนิด

3. ในการวิเคราะห์โครงสร้างนักวิจัยควรใช้เครื่องมือที่เหมาะสม เช่น การศึกษาโครงสร้างการกระจายตัวของประเทศผู้ส่งออกในสินค้าแต่ละชนิด โดยใช้เครื่องมือ Herfindahl-Hirschman Index (HHI) นั้นควรใช้เมื่อมีจำนวนประเทศผู้ส่งออกจำนวนมาก และไม่รู้ว่าการกระจายตัวเป็นอย่างไร เช่น ในบางสินค้าที่ทำการศึกษามีผู้ส่งออกเพียง 3-4 รายก็ไม่มีมีความจำเป็นต้องการกระจายตัวของผู้ส่งออก เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรประยุกต์ใช้สูตรที่เหมาะสม เช่น จากสูตร RCA คือ

$$RCA = (T_{ij} / T_j) / (W_i / W)$$

ถ้าเราต้องการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของสินค้าเกษตร เช่น ทูเรียน ตัวแปรแต่ละตัวควรจะใช้ให้เหมาะสม เช่น

T_{ij} อาจจะเป็น มูลค่าการนำเข้าทูเรียนของประเทศจีนจากประเทศ j

T_j อาจจะเป็น มูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรของประเทศจีนจากประเทศ j

W_i อาจจะเป็น มูลค่าการนำเข้าทูเรียนของประเทศจีนจากโลก

W อาจจะเป็น มูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรของประเทศจีนจากโลก

5. การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบโดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบบนนั้นสามารถบอกได้ถึงความได้เปรียบของสินค้าในระดับหนึ่ง แต่ไม่ถูกต้องเสมอไป เนื่องจากค่า RCA เป็นการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเข้าสินค้า ทำให้เกิดปัญหาว่า ในแต่ละปีสินค้านั้นอาจส่งออกไปมากขึ้น แต่เมื่อเทียบเป็นสัดส่วนกับสินค้าทั้งหมดแล้วอาจจะลดลง ดังนั้น เมื่อคำนวณค่า RCA ได้แล้วนักวิจัยควรนำเสนอแก่ผู้ส่งออกเพื่อวิเคราะห์ร่วมกันว่าผล RCA ที่ได้ถูกต้องหรือไม่ และการแกว่งตัวของค่า RCA เกิดจากปัจจัยใด เช่น ในงานวิจัยนี้สินค้านูเรียนอยู่ในสถานการณ์เสียโอกาส หมายความว่า จีนต้องการนำเข้าเพิ่มขึ้น แต่ไทยส่งออกนูเรียนไปให้เงินได้ลดลง แต่จากการสัมภาษณ์ผู้ส่งออกพบว่า ไทยส่งออกนูเรียนไปจีนเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้ผู้วิจัยศึกษาเพิ่มเติม พบว่า แท้จริงแล้วที่เราอยู่ในสถานการณ์เสียโอกาส เนื่องจากว่า แม้ไทยจะสามารถส่งออกนูเรียนไปจีนได้เพิ่มขึ้นทุกปี แต่ไทยส่งออกนูเรียนให้เงินในสัดส่วนที่ลดลงเมื่อเทียบกับสินค้าที่ไทยส่งออกให้เงินทั้งหมด และจีนต้องการนำเข้านูเรียนจากไทยในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับสินค้าทั้งหมดที่จีนนำเข้า